

Torp och backstugor

Torp och backstugor är bostäder som uppförts på ofri mark, d.v.s. där en boende inte ägt marken som huset stått på. Torpare hade ett stycke odlingsmark som hörde till sin stuga och hade skyldigheter, ofta i form av dagsverksskyldigheter, gentemot markägaren. De indelta soldaterna hade ett torp som ersättning för att de utförde krigstjänst. Backstugusittarna däremot var ofta inte arbetsföra och hade sällan odlingsmark till stugan.

Idag är många torp friköpta, men för de flesta är några grunder allt som finns kvar.

Soldattorpens standardmått på 8 x 5 m för en torpstuga slog igenom även för det civila livet, de

flesta stuggrunder var avsedda för ett sådant hus. Till bostadshuset har även hört uthus av olika slag, bl.a. ladugård, stall, lada m.m. Det är inte alla dessa man kan se spår av idag, men på nästan alla torpställen kan man hitta spår av någon sorts uthus. Jordkällare och källargrunder hör till dem som brukar vara lättast att lokalisera. Stenmurar brukar inte sällan finnas på ett torpställe och avgränsar då ofta jordbruksmarken.

Kvarstående kulturväxter, som fruktträd, syren, spirea och snöbärsbuskar är vanliga och ofta finns också perenner och lökväxter kvar.

Råd

Avverka under goda markförhållanden. Avgränsa området med hjälp av 1,3 m höga kulturstubbar där det inte är klart avgränsat genom stenmurar.

Lämna kvar och frihugg fruktträd och gamla lövträd som varit en del av gårdsmiljön. De bidrar också till den biologiska mångfalden.

Se till att ta bort träd och större buskar som växer på eller intill de synliga lämningarna vid avverkning. Detta gäller även växter på stenmurar, men lämna äldre lövträd där. Murar i öppen mark är viktiga för många arter och är skyddade i miljöbalken. Många äldre torp betraktas som fasta fornlämningar och är då skyddade av Kulturminneslagen.